

การพัฒนานวัตกรรมการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่านของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Innovation Development with Reading Culture Network in Thai students,
Loei Rajabhat University

พรสวรรค์ ศิริกาญจนารณ์¹

Email: Pornsavarn.sir@lru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านและกิจกรรมการอ่าน และ 2) เพื่อพัฒนาวัตกรรมการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 222 คน เก็บข้อมูลโดย สำรวจ สัมภาษณ์ และประชุมกลุ่ม เครื่องมือวิจัย คือ แบบสำรวจรายการ แบบสัมภาษณ์ และประเด็นการประชุม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการหาร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการอ่านและกิจกรรมการอ่านของนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่อ่านนานๆ ครั้ง ร้อยละ 35.80 ใช้เวลาอ่าน 11-20 นาที/วัน ร้อยละ 29.80 ช่วงเวลาการอ่าน คือ วันจันทร์ - วันศุกร์ อ่านก่อนนอน ร้อยละ 45.60 อ่านที่บ้าน ร้อยละ 42.60 อ่านเพื่อความบันเทิง ร้อยละ 18.70 อ่านบอ่ยที่สุด คือ นวนิยายไทย ร้อยละ 45.47 อ่าน e-book ร้อยละ 71.28 ถ่ายทอดการอ่านโดยการบอกเล่า การแนะนำหนังสือ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ร้อยละ 87.02

2. นวัตกรรมสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน คือ เพจ “อ่านปันรัก Love Reading Share” มีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้ 1) ประชุมตัวแทนอาจารย์ นักศึกษาเพื่อนำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมสร้างเครือข่ายการอ่าน 2) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำเพจ 3) วางแผนและออกแบบเพจ 4) ดำเนินการจัดทำเพจ โดยตั้งเป็นกลุ่มสาธารณะ และมีปณิธานเพื่อให้กลุ่มคนที่ “รักการอ่าน ร่วมแบ่งปันสิ่งที่ได้จากการอ่าน” 5) ประชุมคณะกรรมการบริหารเพจ และ 6) ประชาสัมพันธ์เพจ

ผลการประเมินเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน “อ่านปันรัก Love Reading Share” พบว่า สมาชิกเครือข่าย ใช้เวลาในการอ่านโดยสมัครใจเพิ่มขึ้น อ่านเนื้อหาหลากหลายขึ้น ใช้เวลาว่างในการอ่าน ใช้การอ่านเป็นช่องทางหาความรู้ ใช้จ่ายเงินเพื่อการอ่านเพิ่มขึ้น ให้หนังสือเป็นของขวัญ เป็นสมาชิกกลุ่มการอ่าน และจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่าน การเข้าร่วมกิจกรรมหรือมีกลุ่มการอ่านของตนเอง

คำสำคัญ: วัฒนธรรมการอ่าน การสร้างเครือข่าย นวัตกรรมการอ่าน

Abstract

The purposes of this research were to 1) study reading behaviors and activities and 2) develop a reading culture network innovation. This research was participatory action research. The target group was Thai Language students totally 222 participants. The data was collected from survey, interview and group meeting. The research instruments comprised a checklist, an interview and meeting subjects. The percentage was used for analyzing quantitative data whereas content analysis and analytic was used for analyzing qualitative data.

The results of the study were as follows:

1. For reading behavior and activities of students, most students rarely spent time reading. Averagely 35.50 percent of students normally spent 11-20 minutes / day reading, 29.80 percent of students usually read on weekdays, Monday – Friday, 45.60 percent of students read at home, 42.60 percent of student preferred to read for entertainment, and 18.70 percent of students read for fun, for pleasure and for entertainment. The most popular types of books for reading were Thai novel, approximately 45.47 percent and e-book, approximately 71.28 percent. Additionally, 87.02 percent of students transferred their reading by telling, recording books and creating activity to promote reading.

2. The innovation for creating reading culture network was the webpage titled “Love Reading Share” which was designed through following steps: 1) holding a meeting for lecturers and students to present the results of the

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

survey study on the opinions toward the innovation for creating reading culture, 2) interviewing the specialists in webpage design, 3) planning and designing a webpage, 4) setting up a public group of the webpage focusing on a group of “Love Reading Share” from reading, 5) holding a meeting of the boards of the webpage, and 6) promoting the webpage.

The evaluation results of the reading culture network “Love Reading Share” revealed that the network members increased time spent for reading voluntarily, extended interest in various reading contents, spent free time reading, applied reading activity for knowledge searching, increased amount of money spent for reading, gave favorite books to others as gifts, became members of reading groups and creating activities to promote reading, participated in reading activities or having own reading groups.

Keywords: reading culture, network creation, reading innovation

ความเป็นมาของปัญหา

การอ่านคือกระบวนการแปลความหมายของอักษร สัญลักษณ์ เครื่องหมาย รูปภาพ เป็นกระบวนการคิดที่ต้องมีเหตุผลต้องเข้าใจความหมายและสามารถนำมาผสมผสานกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ เพื่อใช้ในการพิจารณาตัดสินเลือกไปใช้ประโยชน์ได้ การอ่านจึงมิใช่เพียงการอ่านออกหรืออ่านหนังสือได้ แต่หมายถึงการอ่านที่นำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการคิดแบบต่างๆ ของผู้อ่าน เช่น จินตนาการ การคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ ตีความ ฯลฯ (อรศรี งามวิทย์, 2554: 11) ดังที่ ฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon) นักปราชญ์ รัฐบุรุษ และนักเขียนชาวอังกฤษกล่าวไว้ว่า “การอ่านทำให้เป็นคนโดยสมบูรณ์” หมายความว่า ผู้ที่มีความสามารถในการอ่าน และใช้การอ่านเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต ย่อมได้รับประโยชน์จากการอ่านในด้านต่างๆ การอ่านทำให้ได้รับความรู้และข่าวสาร การอ่านทำให้เกิดความคิด การอ่านช่วยแก้ปัญหา และการอ่านทำให้เกิดความสุข เช่นเดียวกับ เซอร์วินสตัน เชอร์ชิล (Sir Winston Churchill) รัฐบุรุษชาวอังกฤษ ผู้นำที่มีความยุติธรรมในสงคราม ผู้นำพาชาติอังกฤษผ่านวิกฤตในยุคลสงครามโลกครั้งที่สอง และผู้ที่เป็นนักอ่านจนกลายเป็นผู้นำ กล่าวไว้ว่า “เราทุกคน คือ 'หนอน' แต่ผมเชื่อว่าผมเป็น 'หนอนเรื่องแสง’” ดังนั้น การอ่านจึงมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างมาก ยิ่งเทคโนโลยีเจริญรุดหน้าไปเท่าไร การอ่านยิ่งมีความสำคัญและจำเป็นมากขึ้นเท่านั้น เพราะหนังสือเป็นแหล่งที่รวบรวมความรู้ ความคิด ประสบการณ์และสรรพวิชาการ ต่างๆ ที่มีคุณค่าและสำคัญยิ่ง

ด้วยความสำคัญของการอ่านดังกล่าว การวิจัยเรื่อง Growing of Reading Culture (2010) ในสหรัฐอเมริกา ชี้ชัดว่า “การอ่านเป็นมากกว่าทักษะ หากแต่เป็นการปลูกฝังทางวัฒนธรรม” ในฐานะที่สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม พฤติกรรมและความเชื่อ แต่ที่พบว่า แทบทุกกลุ่มมีทักษะในการอ่าน สำหรับวัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมการฟัง วัฒนธรรมการอ่านจึงเป็นสิ่งที่ใหม่ในสังคมไทยที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันสร้างให้เกิดขึ้น ซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้ กระทรวงวัฒนธรรมได้จัดทำแผนแม่บทส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ของไทย พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งการจัดทำแผนแม่บทดังกล่าว มีสาระสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพประชากรผ่านการอ่านและการเรียนรู้ในการส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่าน แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องและเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ โดยการปลูกฝังผ่านมิติทางวัฒนธรรม โดยกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า คนทุกวัยในสังคมไทยมีวัฒนธรรมการอ่านที่เข้มแข็ง และวางเป้าหมายภายใน 5 ปี คนไทยใช้เวลาในการอ่านที่มีคุณภาพมากขึ้นเฉลี่ย 90 นาทีต่อวัน จากเดิม 66 นาทีต่อวัน รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมในระดับชุมชนและสังคม ที่สนับสนุนให้คนไทยทุกช่วงวัยมีพฤติกรรมรักการอ่านและการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง และมีทักษะการอ่านที่มีคุณภาพสามารถนำความรู้มาใช้ประโยชน์ได้ รวมถึงทำให้เกิดการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อดำเนินการร่วมกันอย่างต่อเนื่องให้เกิดวัฒนธรรมการอ่านขึ้นกับคนไทยทุกช่วงวัยและนำสังคมไทยไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในท้ายที่สุด (http://www.m-culture.go.th/th/ewt_news.php?nid=7778, วันที่ 17 มกราคม 2560)

การพัฒนาการอ่านคือการพัฒนาสังคม และสังคมที่ดีคือสังคมที่สมาชิกในสังคมนั้น มีการดำรงชีพอย่างมีความสุข อาจกล่าวได้ว่า มิใช่เพียงไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ แต่รวมถึงการมีชีวิตที่มีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง จิตที่เป็นสุข ผ่อนคลาย ไม่เครียด คล่องแคล่ว มีความเมตตา กรุณา มีสติ มีสมาธิ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ลดละความเห็นแก่ตัว มีความสุขอยู่ในสังคมโลกในปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว บางอย่างที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดภาวะความทุกข์ทรมานต่อสุขภาวะดังกล่าวมากมาย ยิ่งโลกยุคไร้พรมแดน ยุคดิจิทัล ผู้คนต้องมีภูมิคุ้มกัน นั่นก็คือมีวิจารณญาณ มีความรู้เท่าทัน รู้จักสงสัย กลั่นกรอง ขบคิด อย่างพินิจพิเคราะห์ การอ่านซึ่งเป็นรากฐานของการรับสารที่ก่อให้เกิดปัญญาในระดับบุคคล การสร้างวัฒนธรรมการอ่านจนเกิดเป็นเครือข่ายจึงเป็นหนทางหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้

เครือข่ายวัฒนธรรมการอ่านมีความสำคัญต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านและการใช้ประโยชน์จากการอ่านในระยะยาว เนื่องจากมีการเชื่อมโยงคนที่ไม่มีโอกาสติดต่อกัน เข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ เกิดเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การแบ่งปัน และความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นการเสริมความสมบูรณ์ให้กับสมาชิกเครือข่ายทั้งหมด ทำให้การพัฒนาสามารถดำเนินไปได้ก้าวหน้า รวดเร็ว และส่งผลต่อสังคมในวงกว้างยิ่งขึ้น (ชนัญญา กาญจนรังสีสินธ์, 2549: 4-5) ดังนั้น ด้วยความสำคัญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องหาวิธีที่ต้องใช้ความคิดและกระบวนการใหม่ๆ มาใช้ในการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ ด้านภาษา วรรณคดี และการใช้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน แต่จากประสบการณ์การสอน โดยเฉพาะรายวิชาการอ่าน พบว่า นักศึกษาไม่รักการอ่าน อ่านน้อย ส่วนที่อ่านก็ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการอ่านได้เท่าที่ควร เนื่องจากขาดสมาธิ ขาดการวิเคราะห์ และขาดการใช้วิจารณ์ญาณในการอ่าน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหาวิธีที่จะต้องพัฒนาวัตรกรรมเพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่าน ตลอดจนผลักดันให้เกิดเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่านให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นพลังสำคัญในการจุดประกายและร่วมสร้างสังคมอุดมปัญญาต่อไปอย่างยั่งยืน และจะเป็นแบบอย่างให้หน่วยงาน องค์กรอื่นๆ ได้ต่อยอดเรียนรู้กันไป เชื่อมต่อเป็นเครือข่ายเป็นลูกโซ่สร้างวัฒนธรรมการอ่านผ่านคนรุ่นใหม่ให้เข้มแข็งในสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพกิจกรรมการอ่านและวัฒนธรรมการอ่าน ของนักศึกษาสาขาวิชา ภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2. เพื่อพัฒนาวัตรกรรมการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) แบ่งระยะการศึกษาค้นคว้าออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 ดำเนินการศึกษาศภาพกิจกรรมการอ่านและวัฒนธรรมการอ่าน

เป็นขั้นการศึกษาเอกสาร งานวิจัย ตำราและสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดและทฤษฎีในการศึกษาและสร้างเครื่องมือ รวมทั้งเป็นการเตรียมนักวิจัยสำหรับลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมการอ่านและการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่านของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาวัตรกรรมการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่านต่อไป

1.2 ดำเนินการสำรวจกิจกรรมการอ่านและวัฒนธรรมการอ่านของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต จำนวน 99 คน และครุศาสตรบัณฑิต จำนวน 123 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 222 คน โดยใช้แบบสำรวจรายการ (Check list) และแบบจัดอันดับความสำคัญ ซึ่งประเด็นในการสำรวจประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 กิจกรรมและวัฒนธรรมการอ่าน หนังสือ ส่วนที่ 2 การสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน

- 1.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจกิจกรรมการอ่านและวัฒนธรรมการอ่าน โดยการวิเคราะห์หำร้อยละ

2. ระยะที่ 2 กำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมและพัฒนาวัตรกรรมการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

2.1 การคืนข้อมูลที่ได้ศึกษาในระยะที่ 1 ให้กับกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2 ประชุมระดมสมอง ตัวแทนอาจารย์ ตัวแทนนักศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการส่งเสริมการอ่าน และด้านการพัฒนาเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน จำนวน 10 คน โดยใช้ระบบการประชุมทางไกล (Video Conference System) วันที่ 4 พฤษภาคม 2563 ระหว่างเวลา 09.30-11.00 น. เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาวัตรกรรมการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน พร้อมทั้งการจัดทำข้อสรุป

2.3 ดำเนินการวิเคราะห์หน้าวัตรกรรมสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่านตามผลการประชุมข้อ 2.2 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2.4 ดำเนินการจัดทำเพจ “อ่านปันรัก Love Reading Share” เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2563 โดยตั้งเป็นกลุ่มสาธารณะ มีคณะกรรมการจัดการเพจ ประกอบอาจารย์ จำนวน 2 คน และนักศึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 คน โดย

คัดเลือกจากอาจารย์และนักศึกษาที่มีส่วนร่วมปฏิบัติภารกิจตั้งแต่เริ่มโครงการ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพจเป็นอย่างดี และได้กำหนดบทบาทในการจัดการเพจ ได้แก่ ผู้ดูแล (Admin) ผู้แก้ไข (Editor) ผู้ควบคุม (Moderator) ผู้ลงโฆษณา (Advertiser) และนักวิเคราะห์ (Analyst)

2.5 ดำเนินการประชุมคณะกรรมการเพจ วันที่ 31 พฤษภาคม 2563 เวลา 10.00-12.00 น. โดยใช้ระบบการประชุมทางไกล (Video Conference System) เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อปฏิบัติ กฎ กติกา มารยาทต่างๆ ในการบริหารจัดการเพจอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 วิเคราะห์ข้อมูลผลการประชุมฯ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. ระยะที่ 3 การประเมินการใช้นวัตกรรมการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

3.1 ดำเนินการประเมินการใช้เพจ “อ่านปันรัก Love Reading Share” โดยใช้การประเมิน ดังต่อไปนี้

3.1.1 การประเมินเพจ “อ่านปันรัก Love Reading Share” ตั้งแต่วันที่ก่อตั้งเพจ วันที่ 20 พฤษภาคม 2563 ถึงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2563 โดยประเมินจากการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมในเพจ ได้พิจารณาจากองค์ประกอบต่อไปนี้ 1) ผู้ที่กดถูกใจหรือแฟนเพจ 2) ผู้ที่เข้าถึง ผู้ที่มีโพสต์จากเพจหรือเนื้อหาเกี่ยวกับเพจปรากฏในฟีดข่าวของตน และ 3) ผู้ที่มีส่วนร่วม ผู้ที่พูดถึงเพจ ได้แก่ การสอบถามเกี่ยวกับแหล่งที่มาของหนังสือที่แนะนำ และการแชร์ประสบการณ์การอ่าน เป็นต้น

3.1.2 การประเมินเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน โดยใช้การสนทนากลุ่ม นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 10 คน และการสัมภาษณ์ จำนวน 30 คน ตามกรอบการประเมิน ดังนี้ 1) ใช้เวลาในการอ่านโดยสมัครใจเพิ่มขึ้น 2) ขยายการอ่านโดยอ่านเนื้อหาหลากหลายมากขึ้น 3) เปลี่ยนรูปแบบการใช้เวลาร่วมมาสู่การอ่าน 4) ใช้การอ่านเป็นช่องทางหาความรู้ด้วยตนเอง 5) ใช้จ่ายเงินเพื่อการอ่านเพิ่มขึ้น 6) ให้หนังสือที่ตนเองชื่นชอบแก่คนอื่นหรือมอบเป็นของขวัญให้คนอื่น 7) เป็นสมาชิกกลุ่มการอ่าน และ 8) จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเข้าร่วมกิจกรรมการอ่าน หรือมีกลุ่มการอ่านของตนเอง

3.2 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการอ่านและกิจกรรมการอ่านของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า ความถี่ในการอ่านหนังสือ ส่วนใหญ่ อ่านนานๆ ครั้ง ไม่ได้อ่านทุกสัปดาห์ แต่ยังอ่านบ้าง ร้อยละ 35.80 เวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือ ใช้เวลา 11-20 นาที/วัน ร้อยละ 29.80 ช่วงเวลาในการอ่านหนังสือ 1) วันจันทร์ - วันศุกร์ อ่านก่อนนอน ร้อยละ 45.60 2) วันเสาร์ - วันอาทิตย์/วันหยุด อ่านก่อนนอน ร้อยละ 38.70 สถานที่อ่านหนังสือ อ่านที่บ้าน ร้อยละ 42.60 เหตุผลที่อ่านหนังสือ คือ อ่านเพื่อความสนุกเพลิดเพลิน ให้ความบันเทิง ร้อยละ 18.70 ประเภทหนังสือที่อ่าน คือ อ่านการ์ตูน/นิยายภาพ ร้อยละ 11.36 ประเภทหนังสือที่อ่านบ่อยที่สุด คือ นวนิยายไทย ร้อยละ 45.47 รูปแบบของหนังสือที่อ่าน 1) หนังสือกระดาษ ร้อยละ 28.72 2) e-book ร้อยละ 71.28 การถ่ายทอด/ส่งเสริม/สนับสนุนการอ่านไปสู่ผู้อื่น ถ่ายทอดโดยวิธีการต่อไปนี้ (1) บอกเล่าเรื่องราวที่อ่านสู่ผู้อื่นแบบตัวต่อตัว และผ่านสื่อออนไลน์ (2) การแนะนำหนังสือในชั่วโมงเรียน และ (3) นำไปจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ร้อยละ 87.02 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สภาพกิจกรรมการอ่านและวัฒนธรรมการอ่านของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ที่	สภาพกิจกรรมการอ่านและวัฒนธรรมการอ่าน	ร้อยละ	ที่	สภาพกิจกรรมการอ่านและวัฒนธรรมการอ่าน	ร้อยละ				
1.	ความถี่ในการอ่านหนังสือ		4)	21-30 นาที	27.52				
	1) ทุกวัน	11.73		5)	31-40 นาที	7.68			
	2) สัปดาห์ละ 5-6 วัน	12.35			6)	41-50 นาที	1.28		
	3) สัปดาห์ละ 3-4 วัน	20.38				7)	51-60 นาที	9.60	
	4) สัปดาห์ละ 1-2 วัน	18.51					8)	มากกว่า 60 นาที	11.52
	5) นานๆครั้ง (ไม่ได้อ่านทุกสัปดาห์ แต่ยังอ่านบ้าง)	35.80						3.	ช่วงเวลาในการอ่านหนังสือ
6) ไม่อ่านหนังสือเลย	1.23	1) วันจันทร์ - วันศุกร์	(1) ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน/ทำงาน						5.56
2.	เวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือ/วัน			(2) ขณะเดินทาง					5.70
	1) น้อยกว่า 5 นาที		0		(3) เวลาว่างระหว่างวัน				37.62
	2) 5-10 นาที		12.60			(4) พักกลางวัน			5.52
	3) 11-20 นาที		29.80						

ที่	สภาพกิจกรรมการอ่านและวัฒนธรรมการอ่าน	ร้อยละ	ที่	สภาพกิจกรรมการอ่านและวัฒนธรรมการอ่าน	ร้อยละ
	(5) ก่อนนอน	45.60		3) การ์ตูน/นิยายภาพ	11.36
	2) วันเสาร์ - วันอาทิตย์/วันหยุด			4) ธุรกิจ/หุ้น/การลงทุน	1.52
	(1) ช่วงเช้า	8.74		5) ท่องเที่ยว	9.38
	(2) ช่วงเที่ยง	5.60		6) สุขภาพ/อาหาร	8.22
	(3) ช่วงบ่าย	16.34		7) เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์	2.38
	(4) ช่วงเย็น	30.62		8) สารคดี/ประวัติศาสตร์/ชีวประวัติ	5.46
	(5) ก่อนนอน	38.70		9) ธรรมะ/ศาสนา	2.10
4.	สถานที่อ่านหนังสือ			10) คู่มือเตรียมสอบ	9.82
	1) บ้าน	42.60		11) โหราศาสตร์/ความเชื่อ	4.90
	2) ห้องสมุด	23.40		12) เรื่องสั้น	10.08
	3) สถานศึกษา/ที่ทำงาน	13.20		13) ปรัชญา/การเมือง	4.08
	4) ร้านกาแฟ	6.40		14) จิตวิทยา/ให้กำลังใจ/พัฒนาตนเอง	9.24
	5) ร้านหนังสือ	4.20		15) ยานยนต์	1.84
	6) ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า	0.30		16) สอนภาษา	3.22
	7) บนรถ	3.60		17) หนังสือเด็ก (อ่านให้เด็กฟัง)	2.66
	8) อื่นๆ เช่น หอพัก สวน ไร่ นา ฯลฯ	6.30		18) อื่นๆ เช่น หนังสือเรียน เป็นต้น	1.28
5.	เหตุผลที่อ่านหนังสือ		7.	จากคำตอบข้อ 6 โปรดเรียงลำดับประเภทหนังสือที่อ่านบ่อยที่สุด 3 อันดับแรก	
	1) เพิ่มพูนความรู้ พัฒนาตนเอง	15.15		1) นวนิยายไทย	45.47
	2) ทันเหตุการณ์ รู้เท่าทันโลก	14.40		2) สุขภาพ/อาหาร	31.23
	3) สนุก เพลิดเพลิน บันเทิง	18.70		3) ท่องเที่ยว	23.30
	4) ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	6.60			
	5) เพราะรักการอ่าน	3.05	8.	รูปแบบของหนังสือที่อ่าน	
	6) อ่านฆ่าเวลาระหว่างรอ หรือว่าง	9.30		1) หนังสือกระดาษ	28.72
	7) ใช้เป็นข้อมูลในการทำงาน	12.85		2) e-book	71.28
	8) เพื่อใช้ในการเรียน/การสอบ	18.15	9.	การถ่ายทอด/ส่งเสริม/สนับสนุนการอ่านไปสู่ผู้อื่น	
	9) อ่านให้ลูก หลาน หรือคนอื่นฟัง	1.80		1) ไม่ถ่ายทอด	12.98
	10) อื่นๆ ระบุ.....	0		2) ถ่ายทอด โดย (1) บอกเล่าเรื่องราวที่อ่านสู่ผู้อื่น แบบตัวต่อตัว และผ่านสื่อออนไลน์ (2) การแนะนำหนังสือในชั่วโมงเรียน และ (3) นำไปจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	87.02
6.	ประเภทหนังสือที่อ่าน				
	1) นวนิยายไทย	9.24			
	2) นวนิยายแปลจากต่างประเทศ	3.22			

สำหรับเหตุผลของผู้ที่ไม่ได้อ่านหนังสือตามนิยามที่กำหนดไว้ พบว่า เฉพาะผู้ที่ไม่ได้อ่านหนังสือใดๆ เลย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลาอ่าน ร้อยละ 31.78 สำหรับผู้ที่อ่านเฉพาะหนังสือพิมพ์นิตยสารและอิเล็กทรอนิกส์กันอย่างเว็บไซต์ ส่วนใหญ่อ่านเพื่อความบันเทิง ร้อยละ 11.56 รายละเอียดตามตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เหตุผลของผู้ที่ไม่ได้อ่านหนังสือ

ที่	เหตุผลที่ไม่อ่านหนังสือ	ร้อยละ	ที่	เหตุผลที่ไม่อ่านหนังสือ	ร้อยละ
1	เฉพาะผู้ที่ไม่ได้อ่านหนังสือใดๆ เลย		2	สำหรับผู้ที่อ่านเฉพาะหนังสือพิมพ์นิตยสารและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เว็บไซต์	
	1) อ่านหนังสือไม่ออก	0		1) ข่าวสารประจำวัน	10.37
	2) ไม่ชอบอ่านหนังสือ/ไม่สนใจ	15.89		2) วิเคราะห์ข่าว	2.89
	3) หนังสือราคาแพง	9.18		3) บันเทิง	11.56
	4) หาหนังสือที่ต้องการอ่านไม่ได้	20.45		4) กีฬา	2.04
	5) ไม่มีเวลาอ่าน	31.78		5) แฟชั่น/เครื่องแต่งกาย	6.97
	6) สายตาไม่ดี	4.54		6) How to/แนะนำเคล็ดลับต่างๆ	8.50
	7) มีกิจกรรมอื่นที่สนใจมากกว่า ได้แก่ เล่นเกม ฟังเพลง ดูโทรทัศน์ ทำขนม ฯลฯ	18.16		7) ธุรกิจ/หุ้น/การลงทุน	0.51

ที่	เหตุผลที่ไม่อ่านหนังสือ	ร้อยละ	ที่	เหตุผลที่ไม่อ่านหนังสือ	ร้อยละ
	8) ท่องเที่ยว	8.67		15) ธรรมะ/ศาสนา/พระเครื่อง	1.43
	9) สุขภาพ/อาหาร	8.50		16) ดูดวง/โหราศาสตร์/ความเชื่อ	7.80
	10) สัตว์เลี้ยง	4.76		17) ประชญา/การเมือง	2.89
	11) แต่งบ้าน	2.89		18) จิตวิทยา/ให้กำลังใจ/พัฒนาตนเอง	6.97
	12) ปลุกต้นไม้/จัดสวน	2.04		19) แข่งรถ/ยานยนต์	0.85
	13) เทคโนโลยี/มือถือ/คอมพิวเตอร์	4.58		20) เกมคอมพิวเตอร์	1.70
	14) สารคดี/ประวัติศาสตร์/ชีวประวัติ	4.04			

2. การพัฒนาวัฒนธรรมการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่านของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

2.1 วัฒนธรรมการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่านของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย นักศึกษาทุกคนให้ความเห็นตรงกันว่า ควรจัดทำ “เพจการอ่าน” เพราะนักศึกษาทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และสอดคล้องกับวิถีชีวิตในยุคดิจิทัล จึงได้จัดทำเพจ โดยมีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้ 1) ประชุมตัวแทนอาจารย์ นักศึกษาเพื่อนำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมการสร้างเครือข่ายการอ่าน 2) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำเพจ 3) วางแผนและออกแบบเพจ 4) ดำเนินการจัดทำเพจ “อ่านปันรัก Love Reading Share” โดยตั้งเป็นกลุ่มสาธารณะ และมีปณิธานเพื่อให้นักศึกษาที่ “รักการอ่าน ร่วมแบ่งปันสิ่งที่ได้จากการอ่าน” 5) ประชุมคณะกรรมการบริหารเพจ ซึ่งเป็นตัวแทนอาจารย์และนักศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพจ และ 6) ประชาสัมพันธ์เพจ ซึ่งข้อมูล ณ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2563 มีจำนวนสมาชิก 332 คน จำนวนโพสต์ 36 โพสต์ ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการนำเสนอหนังสือนำอ่าน ห้องสมุด ร้านขายหนังสือ พร้อมทั้งการโพสต์ภาพถ่ายประกอบด้วย ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเพจ ที่ต้องการให้นักศึกษาที่รักการอ่านในหนังสือทุกประเภทได้เข้ามาเล่า แชร์ประสบการณ์จากการอ่าน โดยไม่เลือกอายุ เพศ วัย แต่มีความสนใจในการอ่าน ก็สามารถร่วมแชร์ประสบการณ์การอ่าน แบ่งปันความรู้ แง่คิด ที่เกิดจากการอ่าน แบ่งปันความรักในการอ่านหนังสือ

ภาพประกอบที่ 1 โลโก้และภาพหน้าเพจ “อ่านปันรัก Love Reading Share”

สำหรับการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมในเพจ “อ่านปันรัก Love Reading Share” ได้พิจารณาจากองค์ประกอบต่อไปนี้ 1) ผู้ที่กดถูกใจ หรือแฟนเพจ จากจำนวนโพสต์ทั้งหมด จำนวน 36 โพสต์ มียอดกดถูกใจทั้งสิ้น จำนวน 453 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่โพสต์ที่มียอดกดถูกใจสูงสุด คือ โพสต์เนื้อหาเกี่ยวกับการเล่าประสบการณ์การอ่าน รองลงมา คือ โพสต์เนื้อหาเกี่ยวกับการให้รางวัลแก่นักศึกษาที่ชนะเลิศการประกวดเล่าประสบการณ์การอ่าน และต่ำสุด คือ โพสต์เนื้อหาเกี่ยวกับการรีวิวหนังสือและการแนะนำหนังสือ 2) ผู้ที่เข้าถึง ผู้ที่มีโพสต์จากเพจ หรือเนื้อหาเกี่ยวกับเพจปรากฏในฟีดข่าวของตน พบว่าเป็นเนื้อหาประเภทการรีวิวหนังสือ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ เนื้อหาประเภทการให้ความรู้ ข้อคิด และแรงบันดาลใจในการอ่าน และน้อยที่สุด คือ เนื้อหาประเภทการแนะนำหนังสือ และ 3) ผู้ที่มีส่วนร่วม ผู้ที่พูดถึงเพจ ได้แก่ การสอบถามเกี่ยวกับแหล่งที่มาของหนังสือที่แนะนำ และการแชร์ประสบการณ์การอ่าน

2.2 ผลการประเมินเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน พบว่า สมาชิกเครือข่ายมีพฤติกรรมการอ่านเพิ่มมากขึ้น โดยแสดงออกผ่านกิจกรรมต่อไปนี้ 1) การใช้เวลาในการอ่านโดยสมัครใจเพิ่มขึ้น 2) ขยายการอ่านโดยอ่านเนื้อหาหลากหลายมากขึ้น 3) เปลี่ยนรูปแบบการใช้เวลาว่างมาสู่การอ่าน 4) ใช้การอ่านเป็นช่องทางหาความรู้ด้วยตนเอง 5) ใช้จ่ายเงินเพื่อการอ่านเพิ่มขึ้น 6) ให้หนังสือที่ตนเองชื่นชอบแก่คนอื่น หรือมอบเป็นของขวัญให้คนอื่น 7) เป็นสมาชิกกลุ่มการอ่าน และ 8) จัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านให้กับผู้อื่น การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน หรือมีกลุ่มการอ่านของตนเอง

อภิปรายผล

1. พฤติกรรมการอ่านและกิจกรรมการอ่านของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า ความถี่ในการอ่านหนังสือ ส่วนใหญ่ อ่านนานๆ ครั้ง ไม่ได้อ่านทุกสัปดาห์ แต่ยังอ่านบ้าง ร้อยละ 35.80 เวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือ ใช้เวลา 11-20 นาที/วัน ร้อยละ 29.80 ช่วงเวลาในการอ่านหนังสือ 1) วันจันทร์ - วันศุกร์ อ่านก่อนนอน ร้อยละ 45.60 2) วันเสาร์ - วันอาทิตย์/วันหยุด อ่านก่อนนอน ร้อยละ 38.70 สถานที่อ่านหนังสือ อ่านที่บ้าน ร้อยละ 42.60 จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า นักศึกษายังอ่านหนังสือน้อย ทั้งๆ ที่ยังเป็นวัยศึกษาเล่าเรียนและมีสถานภาพเป็นนักศึกษา และที่สำคัญคือเป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งความคาดหวังของสังคมน่าจะเป็นนักอ่านหรือมีนิสัยรักการอ่านกว่านักศึกษาสาขาอื่นหรือบุคคลอื่นๆ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่า เพราะเหตุใดนักศึกษาจึงอ่านน้อย ทั้งที่ตัวนักศึกษาเองรู้และเข้าใจเป็นอย่างดีว่า หนังสือเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถให้ความรู้ได้หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษาและด้านความรู้รอบตัวที่สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ล้วนแต่เป็นความรู้ที่มาจาก การอ่านหนังสือทั้งนั้น แต่นักศึกษาก็ยังไม่ให้ความสำคัญกับหนังสือมากเท่าที่ควร เช่นเดียวกับผลการศึกษารูปแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านและเครือข่ายเยาวชนนักอ่านในจังหวัดเลย พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เยาวชนระดับอุดมศึกษาอ่านหนังสือน้อยลง เพราะว่ามีอิทธิพลของเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ (พรสวรรค์ ศิริภิญญาภรณ์, 2556) และเนื่องจากมีสื่อและสิ่งเร้าต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม ความเป็นอยู่ การศึกษาและค่านิยมต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่การเรียนรู้ไม่ได้มาจากการอ่านหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่หากจะมีสื่อชนิดอื่นที่มีอิทธิพลเพิ่มขึ้นมากยิ่งขึ้น มากมาย เช่น อินเทอร์เน็ต อีเมล โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์แบบพกพา ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งกล่างในการแลกเปลี่ยนความรู้และความสามารถสืบค้นหาความรู้จากสื่อเหล่านั้นได้ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านวิชาการ บันเทิง หรือประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ทุกคนมีช่องทางในการค้นหาความรู้มากขึ้น เป็นผลให้นักศึกษาอ่านหนังสือน้อยลง และหันมาศึกษาหาความรู้จากด้านอื่นมากขึ้น เพราะมีความสะดวกสบาย และประหยัดเวลา (วรพันธ์ โลกิตสถาพร, 2563) เช่นเดียวกับ ผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มวัยรุ่นไทย ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลต่อการค้นคว้าหาข้อมูลสาระความรู้ทั่วไปผ่านระบบอินเทอร์เน็ตว่า ปัจจุบันกลุ่มวัยรุ่นนิยมใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อในการค้นคว้าหาข้อมูลสาระความรู้ต่างๆ จากแหล่งข้อมูลที่อยู่ในรูปของเว็บไซต์ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีอยู่อย่างหลากหลายและสามารถค้นคว้าข้อมูลสาระความรู้ต่างๆ ได้อย่างมากมายและรวดเร็วผ่านอุปกรณ์การสื่อสารเพียงชิ้นเดียวคือ สมาร์ทโฟน หรือคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ขณะเดียวกันเมื่ออินเทอร์เน็ตกลายเป็นสื่อหลักในการค้นคว้าหาข้อมูลสาระความรู้ต่างๆ ของกลุ่มวัยรุ่น มีส่วนทำให้กลุ่มวัยรุ่นได้อ่านหนังสือต่างๆ น้อยลง ดังผลจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอายุระหว่าง 15 ถึง 25 ปี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 58.37 ระบุว่าตนเองนิยมค้นคว้าผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตมากกว่าหนังสือ โดยมีเพียงร้อยละ 16.05 ที่ระบุว่านิยมค้นคว้าผ่านหนังสือมากกว่า (ศรีศักดิ์ จามรมาน, 2563)

นอกจากข้อค้นพบว่ามีนักศึกษาส่วนน้อยที่อ่านหนังสือ แต่หากพิจารณาเหตุผลที่อ่านหนังสือ ประเภทหนังสือที่อ่าน และประเภทหนังสือที่อ่านบ่อยที่สุด ก็พบว่า เหตุผลที่อ่านหนังสือ พบมากที่สุด คือ อ่านเพื่อความสนุก เพลิดเพลิน ให้ความบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 18.70 ประเภทหนังสือที่อ่าน พบมากที่สุด คือ อ่านการ์ตูน/นิยายภาพ คิดเป็นร้อยละ 11.36 ประเภทหนังสือที่อ่านบ่อยที่สุด พบมากที่สุด คือ นวนิยายไทย คิดเป็นร้อยละ 45.47 ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาต้องการผ่อนคลายจากการเรียน หรือปัญหาการใช้ชีวิตประจำวัน จึงเลือกอ่านหนังสือประเภทที่ให้ความบันเทิงมากกว่าหนังสือที่ให้ความรู้ทางวิชาการ ดังที่ วิไลพร อินทร์นอก (2017) กล่าวว่า ปัจจุบันนี้มีสื่อหลากหลายรูปแบบ ทั้งที่มีประโยชน์ และเพื่อความบันเทิง วัยรุ่นไทยสามารถที่จะเลือกอ่านในสิ่งที่ตนเองชอบและสนใจได้อย่างกว้างขวาง สื่อที่วัยรุ่นไทยเลือกอ่านนั้น ส่วนใหญ่มักเป็นสื่อ ประเภทบันเทิง ฉาบฉวย และหือหาว ซึ่งสื่อเหล่านี้ นับว่าเป็นสื่อที่เข้ามามีบทบาทต่อการอ่านของวัยรุ่นไทยเป็นอย่างมาก ดังนั้น สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นอ่านหนังสือน้อยลงและมักจะเลือกอ่านแต่หนังสือที่ให้ความบันเทิงนั้น อาจเป็นเพราะว่าวัยรุ่นมีทางเลือกในการทำกิจกรรมมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันเรามีทั้งโทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จึงเข้ามาทดแทนการอ่านหนังสือ

ในยุคดิจิทัลต้องยอมรับว่าเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงที่สื่อต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลสูงต่อวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้คนทั่วไป ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการอ่านของผู้่านหนังสือจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและคนหนุ่มสาวที่หันไปอ่านหนังสือ รับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเรื่องราวที่ตนเองสนใจผ่านอินเทอร์เน็ต โดยการอ่านบนหน้าจอ โทรศัพท์มือถือ (Smart phone) หรือคอมพิวเตอร์ แทนการอ่านหนังสือที่พิมพ์เป็นเล่ม (Printed book, p-book) มีมากขึ้น เทคโนโลยีดิจิทัลจึงมีส่วนสำคัญในการทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้นอย่างมากมาย จึงทำให้รูปแบบของหนังสือที่อ่านของนักศึกษา พบว่า อ่านหนังสือกระดาษ คิดเป็นร้อยละ 28.72 อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) คิดเป็นร้อยละ 71.28

นอกจากพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาดังกล่าวแล้ว กิจกรรมหรือพฤติกรรมที่นักศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินการต่อจากการอ่าน คือ การถ่ายทอด/ส่งเสริม/สนับสนุนการอ่านไปสู่ผู้อื่น ถ่ายทอดโดยวิธีการต่อไปนี้ (1) บอกเล่าเรื่องราวที่อ่านสู่ผู้อื่นแบบตัวต่อตัว และผ่านสื่อออนไลน์ (2) การแนะนำหนังสือในชั่วโมงเรียน และ (3) นำไปจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คิดเป็นร้อยละ

87.02 ทั้งนี้ เนื่องจากกระบวนการถ่ายทอดดังกล่าว ส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมที่จัดขึ้นในห้องเรียนและส่วนหนึ่งก็เป็นกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนการดำเนินงานโครงการต่างๆ ของนักศึกษา จึงทำให้เกิดกระบวนการถ่ายทอดดังกล่าวค่อนข้างสูง แต่ก็มีบางส่วนที่ถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้จากการอ่านด้วยความสมัครใจ เช่น การเล่าเรื่องหนังสือให้เพื่อนๆ และน้องๆ ฟัง ซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้มักเป็นบุคคลที่รักการอ่านและมีประสบการณ์การอ่านมาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมีมัธยมศึกษา

สำหรับเหตุผลของผู้ที่ไม่ได้อ่านหนังสือตามนิยามที่กำหนดไว้ พบว่า เฉพาะผู้ที่ไม่ได้อ่านหนังสือใดๆ เลย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลาอ่าน คิดเป็นร้อยละ 31.78 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี การิ และพิมพ์รพีพร เปรมสมิทธิ (2555) ที่ศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของเด็กที่เป็นสมาชิกอุทยานการเรียนรู้วัยเยาว์ พบว่า เหตุผลที่เด็กไม่ชอบอ่านหนังสือ เพราะไม่มีเวลาว่าง และชอบดูโทรทัศน์ หรือเล่นเกม คอมพิวเตอร์มากกว่า เด็กไม่มีเวลาว่างในการอ่านหนังสือ อาจเป็นเพราะมีการบ้านมาก หรือต้องทำรายงานที่ได้รับมอบหมายจากครู สำหรับโทรทัศน์มีอิทธิพลมากในการกระตุ้นความสนใจของเด็ก เพราะมีภาพประกอบที่เคลื่อนไหว ทำให้เด็กมีความรู้สึกสนุกสนานไปกับสิ่งที่กำลังดู อีกทั้งเป็นสื่อที่เด็กสามารถดู ได้โดยไม่ต้องใช้สมาธิ หรือจินตนาการ สามารถดูได้เรื่อยๆ เด็กจึงอาจใช้เวลาไปกับการดูโทรทัศน์มากเกินไป จนทำให้อ่านหนังสือน้อยลง นอกจากนี้ เกมคอมพิวเตอร์ยังเป็นกิจกรรม ที่เด็กให้ความสนใจ และมีบทบาทต่อเด็กมากกว่าการอ่านหนังสือเป็นอย่างมาก เพราะสามารถตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจของเด็ก ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกสนาน อีกทั้งรูปแบบของเกมคอมพิวเตอร์สมัยใหม่ มี ภาพ เสียง บรรยากาศเร้าใจ เสมือนอยู่ในสถานที่จริง เสมือนเป็นตัวละครจริงๆ และยังกระตุ้นและจูงใจให้เล่นต่อเนื่อง จนไม่อาจแบ่งเวลาเพื่อการอ่านหนังสือได้ นอกจากนี้ ผลการสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2558 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) พบว่า ปัจจุบันคนไทยมีแนวโน้มใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น 15-24 ปี มีสัดส่วนการใช้สูงกว่ากลุ่มอื่น กอปรกับ 6 เหตุผลที่ "คนไทย" อ่านหนังสือน้อยลง ได้แก่ 1) พฤติกรรมคนไทยเปลี่ยน เมื่อไอทีเข้ามาแย่งเวลาคนไทยให้เสพรายการดูมากกว่าอ่าน 2) ภารกิจของผู้คนบีบรัดเวลา ต้องแย่งกันทำงานจน ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ 3) การส่งเสริมจากภาครัฐ ไม่จริงจังยั่งยืน 4) ราคาหนังสือในปัจจุบันแพงเกินกว่าจะซื้อได้ 5) ไม่ได้รับการส่งเสริมจากครอบครัวเพียงพอ และ 6) อุตสาหกรรมหนังสือจะโดนทำลายด้วยตัวเองจากระบบทุนนิยม (<https://sites.google.com/site/readingyvc>, 2016) ด้วยเหตุผลดังกล่าวที่ทำให้เด็กไทยอ่านหนังสือน้อยลง สมาคมไทสร้างสรรค์ (2563) ก็ได้นำเสนอบทความ "ทำไมเด็กไทยไม่อ่านหนังสือ?" โดยมีข้อสรุปที่สอดคล้องกันว่า "เด็ก ๆ ที่ไม่ชอบอ่าน ไม่สนใจการอ่าน เป็นผลจากเหตุหลายประการ ไม่ใช่เพราะพวกเขาอยากเป็นเอง แต่ไม่เคยมีใครอ่านให้ฟัง ทักชะการอ่านแย่ ทัศนคติต่อการอ่านไม่ดี ได้รับการกระตุ้นส่งเสริมไม่เพียงพอ รวมทั้งผลของการทำงานที่ผิดพลาด ผิดทาง เช่น ทำให้เด็กรู้สึกว่าการอ่านเป็นภาระหรือเป็นงานอันหนักอึ้งยากตั้งแต่เริ่มต้น"

2. นวัตกรรมการสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน ควรเป็นรูปแบบที่น่าสนใจ เข้าถึงได้ง่าย ทันสมัย โดยผสมผสานรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย เช่น มีสาระที่น่าสนใจเป็นประโยชน์ สั้น กระชับ นำไปสู่การสืบค้นและการต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป มีเกมส่งเสริมการอ่าน มีการไลฟ์สด มีการแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ มีกิจกรรมการแข่งขัน ให้รางวัลในโอกาสสำคัญ และเปิดโอกาสให้คนที่มีความเชี่ยวชาญในมหาวิทยาลัยแนะนำหนังสือน่าอ่าน เป็นต้น ซึ่งรูปแบบนี้ นักศึกษาทุกคนให้ความเห็นตรงกันว่า ควรจัดทำ "เพจการอ่าน"

โดยมีขั้นตอนการพัฒนา ดังนี้ 1) ประชุมตัวแทนอาจารย์ นักศึกษาเพื่อนำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมการสร้างเครือข่ายการอ่าน 2) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำเพจ 3) วางแผนและออกแบบเพจ 4) ดำเนินการจัดทำเพจ "อ่านปันรัก Love Reading Share" เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2563 โดยตั้งเป็นกลุ่มสาธารณะ และมีปณิธานเพื่อให้นักศึกษาที่ "รักการอ่าน ร่วมแบ่งปันสิ่งที่ได้จากการอ่าน" 5) ประชุมคณะกรรมการบริหารเพจ ซึ่งเป็นตัวแทนอาจารย์และนักศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพจ และ 6) ประชาสัมพันธ์เพจ ทั้งนี้จากขั้นตอนการพัฒนาเพจทั้ง 6 ขั้นตอน สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาเพจบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัล กอปรกับการตั้งชื่อเพจ "อ่านปันรัก Love Reading Share" เป็นการใช้อยู่ในช่วงที่สถานการณ์บ้านเมืองกำลังประสบวิกฤติการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ซึ่งในสถานการณ์เกิดวิกฤติการณ์การขาดแคลนอาหารและเครื่องสธารณูปโภคต่างๆ ทำให้มีผู้ประสงค์ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อนผ่าน "ตู้ปันสุข" คณะกรรมการเพจ จึงร่วมกันเสนอชื่อเพจโดยใช้ภาษาที่เรียบง่ายกับ "ตู้ปันสุข" เป็น "อ่านปันรัก Love Reading Share" ซึ่งชื่อดังกล่าวนี้ สามารถสื่อความหมายให้กลุ่มสมาชิกเข้าใจถึงเป้าหมายของเพจได้ชัดเจน เป็นการสร้างอัตลักษณ์ให้คนอื่นจดจำ สร้างแรงบันดาลใจ และพร้อมที่จะแบ่งปันให้กับคนอื่น

นอกจากนี้ เพจ "อ่านปันรัก Love Reading Share" ที่พัฒนาขึ้น เป็นเพจที่นักศึกษาทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และสอดคล้องกับวิถีชีวิตในยุคดิจิทัล เนื่องจากการสร้างเพจจะเป็นการขยายกลุ่มเป้าหมายและสร้างการมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี อีกทั้งสามารถใช้ข้อมูลเชิงลึกของเพจเพื่อปรับการกำหนดเป้าหมายให้เหมาะสมได้ตลอดเวลา ซึ่งข้อมูลเชิงลึกของเพจเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่ช่วยให้ผู้ดูแลเพจเข้าใจเกี่ยวกับคนที่กดถูกใจเพจและโพสต์ที่เพิ่มการมีส่วนร่วมได้มากขึ้น ซึ่งในแง่ "ข้อมูลเชิงลึกของเพจ" ก็จะเห็นข้อมูลต่างๆ เช่น ความสนใจและอายุของกลุ่มเป้าหมาย และเห็นข้อมูลเชิงลึกสำหรับการ

ดำเนินการที่ผู้คนทำบนเพจ เช่น จำนวนครั้งการคลิกปุ่มกระตุ้นให้ดำเนินการ และเกณฑ์ชีวิตการมีส่วนร่วมสำหรับโพสต์ต่างๆ เจ้าของเพจจึงสามารถใช้ข้อมูลนี้เพื่อทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายและเนื้อหาที่มีแนวโน้มทำให้ผู้คนมีส่วนร่วมได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมในเพจ “อ่านปันรัก Love Reading Share” ได้พิจารณาจากองค์ประกอบต่อไปนี้

- 1) ผู้ที่กดถูกใจ หรือแฟนเพจ จากจำนวนโพสต์ทั้งหมด จำนวน 36 โพสต์ มียอดกดถูกใจทั้งสิ้น จำนวน 453 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่โพสต์ที่มียอดกดถูกใจสูงสุด คือ โพสต์เนื้อหาเกี่ยวกับการเล่าประสบการณ์การอ่าน รองลงมา คือ โพสต์เนื้อหาเกี่ยวกับการให้รางวัลแก่นักศึกษาที่ชนะเลิศการโหวตเล่าประสบการณ์การอ่าน และต่ำสุด คือ โพสต์เนื้อหาเกี่ยวกับการรีวิวหนังสือและการแนะนำหนังสือ
- 2) ผู้ที่เข้าถึง ผู้ที่มีโพสต์จากเพจ หรือเนื้อหาเกี่ยวกับเพจปรากฏในฟีดข่าวของตน พบว่าเป็นเนื้อหาประเภทการรีวิวหนังสือ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ เนื้อหาประเภทการให้ความรู้ ข้อคิด และแรงบันดาลใจในการอ่าน และน้อยที่สุด คือ เนื้อหาประเภทการแนะนำหนังสือ และ
- 3) ผู้ที่มีส่วนร่วม ผู้ที่พูดถึงเพจ ได้แก่ การสอบถามเกี่ยวกับแหล่งที่มาของหนังสือที่แนะนำ และการแชร์ประสบการณ์การอ่าน ทั้งนี้ เนื่องจากการรีวิวหนังสือ มีประโยชน์มากสำหรับนักอ่าน เพราะเป็นการทำความรู้จักกับหนังสือเล่มนั้นๆ เป็นเบื้องต้น เป็นเรื่องราวโดยย่อ ซึ่งเรื่องราวโดยย่อดังกล่าวเกิดจากคนรีวิวหนังสือได้อ่านอย่างละเอียด แล้วจับประเด็น เอาเนื้อหาของนักเขียนที่เขียนไว้มากวิเคราะห์ว่า อะไร “ดี” อะไรที่คิดว่า “ไม่ดี” ก็วิจารณ์ แต่ให้เหตุผลประกอบด้วย จึงทำให้คนที่ไม่มีหนังสือในมือ เข้าใจพล็อตเรื่องได้ จากการอ่านรีวิว และปัจจุบันมีเพจเกี่ยวกับการรีวิวหนังสือเป็นจำนวนมาก เนื่องจากได้รับความนิยม ซึ่งก็มีประโยชน์กับคนที่ไม่มีเวลาอ่านหนังสือบ่อย และไม่สามารถตามหาหนังสือเล่มได้ แต่อยากรู้เรื่องเกี่ยวกับหนังสือทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ การรีวิวหนังสือก็มีประโยชน์สำหรับนักอ่าน เพราะนอกจากจะทำให้ผู้อ่านจำเนื้อหาได้แม่นยำแล้ว ยังช่วยฝึกทักษะการคิด เรียบเรียง และเขียนออกมาได้อย่างเข้าใจ ประกอบกับหากมีเทคนิคที่ดี ในการเขียนรีวิว จะยิ่งทำให้ผู้ติดตามเห็นถึงความแตกต่างของชีวิตที่ได้พัฒนาขึ้นไปอีก ดังที่ Mission to the moon (2563) กล่าวถึงประโยชน์ของการรีวิวหนังสือไว้ว่า การรีวิวหนังสือมีประโยชน์ 7 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) ทำให้ผู้อ่านจำเนื้อหาได้แม่นยำ 2) เข้าใจเนื้อหาในหนังสือได้ลึกซึ้ง 3) การเรียบเรียงเนื้อหาในหนังสือได้ดี 4) มีทักษะการเขียนมากขึ้น 5) เพิ่มทักษะการคิดและพิจารณา 6) เข้าใจตัวเองได้ดีขึ้น และ 7) เป็นการพัฒนาตัวเองอีกทางหนึ่ง

สำหรับเหตุผลที่เข้าถึงโพสต์เกี่ยวกับการแนะนำหนังสือมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจาก การแนะนำหนังสือหรือการปฏิบัติตนหนังสือ เป็นการแนะนำที่ง่ายและสะดวกต่อผู้ที่เลือกอ่าน ซึ่งประกอบด้วย หัวข้อ ดังนี้ 1) ชื่อเรื่อง 2) ชื่อผู้แต่ง 3) สำนักพิมพ์ 4) ปีที่พิมพ์ 5) ขนาดหนังสือและจำนวนหน้า 6) ราคา 7) ประเภทของหนังสือ 8) เนื้อหาหนังสือ ทำให้ทราบขอบเขตเนื้อหาโดยสังเขป 9) ความเหมาะสมของผู้อ่าน เช่น เหมาะกับนักเรียน คุณครูหรือผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งหากเปรียบเทียบกับกรรีวิวหนังสือแล้วจะได้ข้อมูลน้อยกว่ามาก และไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเบื้องต้นเหมือนกับการรีวิวหนังสือ จึงทำให้การเข้าถึงและการมีส่วนร่วมในเพจของสมาชิก มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3. ผลการประเมินเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่าน พบว่า สมาชิกเครือข่ายมีพฤติกรรมการอ่านเพิ่มมากขึ้น โดยแสดงออกผ่านกิจกรรมต่อไปนี้ 1) การใช้เวลาในการอ่านโดยสมัครใจเพิ่มขึ้น 2) ขยายการอ่านโดยอ่านเนื้อหาหลากหลายมากขึ้น 3) เปลี่ยนรูปแบบการใช้เวลาว่างมาสู่การอ่าน 4) ใช้การอ่านเป็นช่องทางหาความรู้ด้วยตนเอง 5) ใช้จ่ายเงินเพื่อการอ่านเพิ่มขึ้น 6) ให้หนังสือที่ตนเองชื่นชอบแก่คนอื่น หรือมอบเป็นของขวัญให้คนอื่น 7) เป็นสมาชิกกลุ่มการอ่าน และ 8) จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับผู้อื่น การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน หรือมีกลุ่มการอ่านของตนเอง ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านและพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายเพื่อสร้างวัฒนธรรมการอ่าน เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความต้องการของสมาชิก คือ เพจ “อ่านปันรัก Love Reading Share” ซึ่งเพจดังกล่าว ทำให้สมาชิกรับรู้ข้อมูลได้ง่าย รวดเร็ว มีข้อมูลอัปเดตเกี่ยวกับหนังสือ แหล่งค้นคว้า ห้องสมุด และตัวอย่างความสำเร็จจากการอ่านที่ทันสมัยอยู่ตลอด เป็นการกระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ เกี่ยวกับการอ่านให้แก่มวลสมาชิกเพจได้เข้าถึงและมีส่วนร่วมในเพจ จึงเป็นการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านได้เป็นอย่างดี มีพฤติกรรมการอ่านอย่างต่อเนื่อง จนเป็นนิสัยของบุคคลในทุกพื้นที่ของวิถีการดำเนินชีวิต โดยผู้อ่านรู้สึกเห็นคุณค่าและเห็นประโยชน์จากการอ่าน จนเกิดการส่งเสริม สนับสนุนการอ่านไปสู่ผู้อื่น ดังที่ อรรถวิงามวิทยาพงศ์ (2554) ศึกษาปัจจัยที่เอื้อและที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านกรณีศึกษาแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน พบว่า 1) ปัจจัยหลักหรือปัจจัยจำเป็นที่เอื้อต่อการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้แก่ การมีโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมรองรับกิจกรรมการอ่าน และการมีกลไกสนับสนุนกระตุ้น ติดตามการอ่าน 2) ปัจจัยพอเพียง ได้แก่ การมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และทรัพยากรที่เพียงพอ มีคุณภาพ และ 3) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การขาดความรู้พื้นฐานที่สำคัญและความไม่ชัดเจนของแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

สรุปผลการวิจัย

พฤติกรรมการอ่านและกิจกรรมการอ่านของนักศึกษาวิชาภาษาไทย ส่วนใหญ่ไม่ค่อยอ่าน โดยเฉพาะหนังสือเล่ม จะมีอ่านบ้าง ก็อ่านประเภทบันเทิงคดี แต่ที่น่าสนใจ คือ นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบอ่าน e-book และชอบถ่ายทอสิ่งที่อ่านโดยการบอกเล่า

การแนะนำหนังสือ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดังนั้น การพัฒนาเพจ “อ่านปันรัก Love Reading Share” ให้เป็นนวัตกรรมเพื่อสร้างเครือข่ายวัฒนธรรมการอ่านของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย จึงมีความสำคัญต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านและการใช้ประโยชน์จากการอ่านในระยะยาว เนื่องจากมีการเชื่อมโยงทั้งคนที่ไม่มีโอกาสในการอ่านและคนที่มีประสบการณ์ในการอ่านให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ เกิดเป็นสังคมแห่งการแบ่งปัน และความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการอ่าน ก่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมหรือนิสัยรักการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ส่งผลต่อสังคมในวงกว้าง และเป็นพลังสำคัญในการจุดประกายเชื่อมต่อเป็นเครือข่ายเป็นลูกโซ่สร้างวัฒนธรรมการอ่านผ่านคนรุ่นใหม่ให้เข้มแข็งเป็นอนาคตที่ดีของชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยทั้งคณะครุศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่อ่านหนังสือ แต่อ่านไม่สม่ำเสมอ อ่านเมื่อจำเป็นต้องอ่าน เช่น สอบหรือมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียน เป็นต้น ส่วนนิสัยรักการอ่านนั้น อ่านน้อยมาก และเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิงเท่านั้น ดังนั้น สถาบันการศึกษา คณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักศึกษาหลากหลายรูปแบบ จัดทำและออกแบบแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเพื่อสร้างบรรยากาศในการส่งเสริมการอ่าน เนื่องจากนักศึกษาแต่ละคนชอบอ่านหนังสือและมีพฤติกรรมการอ่านไม่เหมือนกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพื่อหารูปแบบการพัฒนาเครือข่ายเยาวชนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในรูปแบบอื่นๆ ที่สอดคล้องกับยุคสมัย
2. ควรศึกษาเพื่อหารูปแบบการสร้างเครือข่ายการอ่านให้กับกลุ่มวัยต่างๆ เช่น เด็กอนุบาล ผู้สูงอายุ ผู้ปกครอง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชนัญญา กาญจนรังสีนนท์. (2549). การสร้างเครือข่ายการพัฒนา. <www.northphc.org/doc/net.doc> (ค้นเมื่อ 7 เมษายน 2549).
- กรม.เห็นชอบ แผนแม่บทส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ตั้งเป้าระยะ 5 ปี คนไทยใช้เวลาในการอ่านเฉลี่ย 90 นาทีต่อวัน กระตุ้นส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน-สร้างสังคมไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้. (2560). <http://www.m-culture.go.th/th/ewt_news.php?nid=7778> (ค้นเมื่อ 17 มกราคม 2560).
- จารุณี การี และพิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์. (2555). ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของเด็กที่เป็นสมาชิกอุทยานการเรียนรู้ยะลา. *วารสารบรรณารักษศาสตร์*, 32(1), 11-29.
- พรสวรรค์ ศิริกาญจนารมณ์. (2556). ศึกษาแบบการสร้างเสริมพฤติกรรมการอ่านและเครือข่ายเยาวชนนักอ่านในจังหวัดเลย. *เลย: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*.
- เผยเด็กไทยอ่านหนังสือน้อยลง. (2563). <<https://www.voicetv.co.th/read/14988>> (ค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2563).
- วรพันธ์ โลกิตสถาพร. (2563). สัมภาษณ์ คุณวรพันธ์ โลกิตสถาพร “สถาพรบุ๊ค”. <<https://e-shann.com/>> (ค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2563).
- ศรีศักดิ์ จามรมาน. (2563). โพลล์สำรวจพฤติกรรมการอ่าน E-Book, E-Magazine ผ่านออนไลน์. <<https://www.ryt9.com/s/prg/1728668>>. (ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2563).
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). *วัยรุ่นครองแชมป์ใช้อินเทอร์เน็ตสูงสุด*. <<https://www.nso.go.th/sites/>>. (ค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2563).
- 6 เหตุผล ที่ "คนไทย" อ่านหนังสือน้อยลง !! (2563). <<https://sites.google.com/site/readingyvc2016/>>. (ค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2563).
- อรศรี งามวิทย์ทางค์. (2554). *ปัจจัยที่เอื้อและที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน: กรณีศึกษาแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส).
- อนิจจาเด็กไทย! อ่านหนังสือน้อยลง เสพอินเทอร์เน็ตมากขึ้น. (2563). <<https://www.thaiquote.org/content/204083#!>> (ค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2563).
- Charles Bayless. (2010). *Growing of Reading Culture*. <Charles.bayless@ttmd.com>. (Retrieved on 1 February 2010).
- Mission to the Moon. (2020). *การเขียนรีวิวนั่งอ่าน (5 Minutes Podcast EP.620)*. <<https://www.youtube.com/watch?v=e3-Wm4hXPu0>>. (ค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2020).